

POGOVOR PLANINSKEGA VESTNIKA Z JANKOM AVSENIKOM

NOCOJ JE BIL EN LEP VEČER...

IVANKA KOROŠEC

Lansko zimo smo bili z mislimi velikokrat v gorah. Za to je poskrbel Janko Avsenik, planinec, vodja planinskih pohodov v Železarni Jesenice, vodnik pri planinskem društvu Javornik — Koroška Bela, amaterski fotograf, predvsem pa navdušen ljubitelj naših gora.

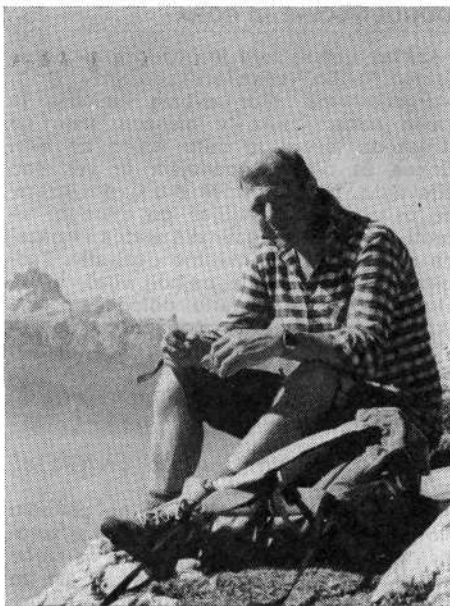
Janko Avsenik je letnik 1946 in je pristen Leščan. Zaposlen je v jeseniški železarni kot vodja proizvodnje TO profilarna Javornik, v železarni pa je od leta 1966. Njegova žena Francka, ki je doma iz Poljšice pri Gorjah in s katero že osemnajsto leto deli tegobe in radosti zakonskega življenja, je prav tako navdušena planinka. Z veseljem pokažeta kup fotografij, pa tudi lično urejen album, opremljen z napismi in datumi, ki sta ga sestavila po prehojeni slovenski planinski transverzali. »Veliko lepih in nepozabnih ur sva preživela v gorah. V prejšnjih letih sem bil po več ko 60 dni v gorah, lani pa le 28. Po 17 letih zakona sva s Francko avgu-

sta lani dobila hčerko Tonjo. Kot sončni žarek je posijala k nama, vse se zdaj vrti okrog nje. Že nekaj tednov staro sva nesla na Jerebikovec. Naj se napije lepota že zdaj!«

5000 DIAPOZITIVOV

Janko je vedno pripravljen pokazati svoje diapozitive na predavanjih v društvih in šolah ali pa preprosto napne platno na zid v dnevni sobi svoje hišice in povabi sosede, prijatelje ali znance.

»Imam okrog 5000 diapozitivov — kompletne Karavanke, Kamniško-Savinjske

Janko Avsenik: Temeljno vodilo naj bo zmernost in postopnost

Švicarske alpinistične zveze. O tem, kaj se je zgodilo z 12-člansko odpravo na Pamir, so v Švici izvedeli posredno: po večdnevni negotovosti je vodji odprave Christianu Zaugu uspelo, da je po telefonu priklicali ženo v Ženevi ter ji sporočili, da so on in devet članov živi in zdravi.

Reševalci so si z nadčloveškimi napori prizadevali, da bi oživili Natalijo Marčko iz Čimketa, vendar ji ni bilo rešitve. Na srečo so pravočasno prišli vsaj do Alekseja Korena iz Leningrada in Čehoslovaka Miroslava Brozmana.

Sovjetski alpinizem pa je letos zadela še ena velika nesreča: trije alpinisti iz te države so se v začetku oktobra smrtno ponesrečili med vzponom na himalajsko goro Manaslu, ki je z 8163 metri osma najvišja gora na svetu. Po prvih skopih poročilih iz Katmanduja kaže, da so trije alpinisti v skupni navezi zgrmeli v prepad, medtem ko so skušali preplezati nevarno skalno strmino malo pod vrhom. Ponesrečenci so skupaj z drugimi štirimi alpinisti sovjetske odprave poskušali osvojiti vrh Manasluja po vzhodni, doslej še nepreplezani strani, in sicer v alpskem slogu, se pravi brez višinskih taborov, brez uporabe dodatnega kisika in brez pomoči višinskih nosačev. Štirje preživeli alpinisti so po nesreči prenehali plezati proti vrhu in so se vrnili v dolino.

Alpe, Triglavsko pogorje, nekaj Zasavja in Notranjske, precej posnetkov je s Poti prijateljstva, potem so tukaj še Grossglockner, Hochalmspitze, Sonnblick, Petzek, Monte Zermula, Creta Granzaria, Monte Cavallo, Montaž, Poldišnja špica itd. Snemati sem začel leta 1985. Najprej sem diapozitive kazal le v ožjem krogu, domačim in prijateljem, kasneje pa se jih je nabralo toliko, da zadoščajo tudi za zahtevnejše občinstvo.»

»Kje vse imaš predavanja?«

»Po različnih krajih, največ pa v matičnem planinskem društvu Javornik — Koroška Bela. Z obiskom na predavanjih

sem vedno zadovoljen; zbere se od 40 do 60 ljudi.«

»Koliko strokovne usposobljenosti je za to potrebno?«

»Fotografija me je mikala že iz osnovnošolskih let. Kasneje sem se včlanil v Fotoklub Andrej Prešeren na Jesenicah. Na voljo je tudi dovolj strokovne literature; predvsem bi omenil knjigo Fotografija na Slovenskem, ki je izšla ob 150-letnici slovenske fotografije in je odlično berilo, v katerem je vse, kar potrebuješ.«

»Je to fotografiranje in snemanje diapozitivov drag konjiček?«

»Drag, vendar je še dražje tisto, kar človek doživlja ob tem. Film z diapozitivi posnamem in ga pošljem razvijati na Dunaj. Potem komaj čakam, da dobim razvite posnetke. Kakšen užitek je potem razvrščati diapozitive in ponovno podživljati trenutke v gorah!«

DOGODIVŠČINE IZ GORA

»Kakšna gorska tura je najlepša ali pa se je tebi najbolj vtisnila v spomin?«

»Izredno lepa, brez dvoma najlepša je zame turna smuka v mesecu maju do Krnskega jezera in nato vzpon na Krn. Sonce že od najzgodnejših ur ves dan sije nate, potem prideš nazaj do jezera, se osvežiš in nadaljuješ pot navzgor — proti soncu, na Bogatinska vratca in nazaj na Komno. To je enkratno doživetje. Tudi glede gore, ki mi je najbolj všeč, bi se sicer težko, a vendarle odločil za Krn. Izredna gora je to; v moji zavesti je zavita v skoraj mistično meglico, polno skrivnosti in boj iz prve svetovne vojne. Povrh pa ima s Krnskimi jezerom vse idilične čare, kar si jih človek sploh more želeli.«

»Si že kdaj doživel kakšno nesrečo ali neprijetnost v gorah?«

»Mnogokrat sem vodnik tudi na pohodih slovenskih železarn, kjer je velika množica pohodnikov. Do zdaj se nam na srečo nikoli ni zgodila nobena nesreča. Sam pa imam iz gora hudo izkušnjo, iz katere smo sicer vsi prišli živi in zdravi, a vseeno... Bilo je v severnem steburu Skute. Plezal sem s prijatelji, s člani PD SCT. Zgoraj se je nekje odkrutila velika skala in medtem ko je zlovesče udarjala na poti navzdol, sem mrzlično iskal varovališče. Upal sem, da me moj prijatelj v navezi pod menoj varuje, saj se nisem imel kam pripeti. Pomaknil sem se v levo pod neko skalico. Grmenje je prihajalo vse bližje, film življenja se je obračal nazaj — znani posnetki čudovitih hribov, planike v bohinjskih gorah, potonike na Vremščici, kranjske lilije na obronkih Skute... Mar se bo vse končalo tu? Skala je zdrsula mimo mene, mi podrsala cepin in roko, za njo se je vsul plazič snega. Napredovali smo proti vrhu, V žarečem soncu sem videl prijatelje, vse v meni se je smejalo

in se veselilo življenja. Pozno sem se vrnil, Francka je bila v skrbeh. Vrv sem tedaj obesil za omaro za dolgo — morda za zmeraj...«

Vendar mora človek doživeti tudi take mejne situacije; tudi to spada k življenju. Šele tako prekaljen znaš gledati, zdi se ti, kot da si vstal iz groba. Ves prerojen vidiš, kako sije sonce in kako lepo je pravzaprav življenje.«

»Pravijo, da so ljudje, ki hodijo v gore, srečni. Kaj po tvojem drži: ker so v gorah, so srečni ali ker so srečni, gredo v gore?«

»Nedvomno drži slednje. Če boš šel zdoma ves napet, svojih problemov ne boš rešil; lahko si sicer pomagaš s tem, da v samotni in miru preiščiš meditiraš, a gora sama po sebi ti sreče ne more dati. Človek mora biti v svoji notranjosti prost, svoboden, in tak bo šel v gore. Srečen moraš biti že doma, v gorah se sreča potem še povečuje, narašča in se zgoščuje. Trdim, da enostransko doživljanje sreče ni prava sreča. Po mojem je sreča to, da vse deliš z nekom, ki ti je drag.«

ZLATÁ VREDNI NASVETI

Janko mi s ponosom pokaže svojo značko za vodnika, ki ima vgravirano številko 700 in jo ima pripeto na puloverju z lepim norveškim vzorcem. Pokazal mi je še drugo vodniško značko za vodnika železarn, ki mu jo je lani izročil Gregor Klančnik. Za planinskega vodnika se je šolal v Ljubljani pod vodstvom Toneta Sazonova.

»Kakor sem vesel vsakega človeka, ki ga pritegnejo gore, pa me množičnost vseeno skrbi. Prav je, da čimveč ljudi vidi naše lepote, a vsak zase bi moral biti tudi nadzornik svojega početja v gorah, sicer si bomo nakopali toliko ekoloških problemov, da jim ne bomo več kos.«

»Kaj svetuješ začetnikom, ki se prvič odpravljajo v gore?«

»Zmernost in postopnost, to naj bo temeljno vodilo. Začno naj z enourno hojo navkreber, gredo naj na primer v Begunje, od tam pa na Svetega Petra. To je idealna uvajalna točka. Sv. Peter nima samo nebeških ključev, meni je odklenil tudi vrata v skrivnostni svet gora. 29. junija, na svetega Petra in Pavla dan, je tam vedno maša in tedaj smo še kot otroci vedno šli tja gor z mamo, ki ima takrat god. Že takrat se je pri meni začela ta ljubezen!

Začetnikom bi priporočil, naj se ne obremenjujejo preveč s hrano in pijačo. Za dve- do štiriurno hojo je dovolj en sendvič, v kočah pa je povsod mogoče dobiti čaj ali sok. Vsak naj vzame s seboj tisto, kar mu tekne. Če ima raje cvrtje, naj vzame s seboj cvrtje, komur pa je ljubši okisan fižol, dober tek ob njem!

Glede obutve bi svetoval visoke čevlje; ni treba, da so pravi težki gojzarji. Lahki adidasovi planinski čevlji so prav primerni. V nizkih čevljih ali v kakšni drugi lahkomišelnih obutvi pa nikomur ne priporočam hoditi, posebno navzdol ne. Zelo primerna za začetnika je planinska pot čez Pohorje.

ZIVLJENJSKE IN PLANINSKE MODROSTI

»Kakšni so tvoji planinski cilji?«

»Moj planinski cilj je slovensko planinsko transverzalo obdelati tudi z diapozitivi. Ogromno materiala imam, le nekaj stvari bi moral še posneti.

»Na predavanjih poveš toliko zanimivosti! Dobro si poučen o rastlinstvu, o kameninah, o zgodovini, zanimaš se celo za pomen jezikovnih enot, za izvor imen itd.«

»Še vse premalo vem o tem, rad pa bi vedel čimveč. Pred vsako turo se dobro pripravim, ker rad vem, kje hodim, pa tudi oči odprem na stežaj. Mislim, da je treba znati gledati. Ne samo goro kot celoto, pač pa vsak posamezni kamen na njej in vsako cvetko posebej. Zavedam se tudi, da je med poslušalci na predavanju vedno kdo, ki ve o stvari veliko več kot jaz sam. Kako zanimiv podatek sem zvedel npr. zadnjič na svojem predavanju, ko mi je Čopov Jakec povedal,

da je resasti sviščevcevic ostal še izpred ledene dobe! Kako odporen cvetek!«

»Bo tvoja hčerka tudi planinka?«

»Upava. Ne misliva je z ničemer siliti, ves čas pa jo bova vzgajala v takem duhu in ji dajala tak zgled, da bo sama sebe lahko našla v tem, kar veseli tudi naju z ženo. Ljudje sicer pogosto pretiravajo, ko silijo majhne otroke v hribe. Kar je njim v užitek, je za otroka prevelik napor in s tem se rodi odpor. Postopnost in zmernost tu velja še bolj. Ne vleči prav majhnega otroka na kakšen Grintovec, to je za 12-letne otroke, ne prej!«

»Kaj misliš o akciji Planinske zveze za najboljšo kočjo in najboljšega oskrbnika?«

»To je krasna ideja! S prizadevnostjo oskrbnik lahko marsikaj naredi, saj nismo ljudje, ki hodimo v gore, tako zahtevni. Sem tudi vnet zagovornik predloga, da bi v kočah prepovedali kajenje.«

Janko je človek, ki ima poseben dar. Z njim lahko govoriš o čemerkoli, zna govoriti in zna poslušati, kar je danes prav redka lastnost. Vstopil je v 44. leto življenja, vendar se je s hčerininim rojstvom ves pomladil in je poln ciljev. Sam pravi, da je zagrabil življenje kakor bika za roge. Gore bodo, kot upa, kljub temu odkrile še kaj lepega, toda vse, kar bo od njih dobil, bo razdal drugim. Tako bomo lahko še mnogokrat zadovoljno vzdihnil, ko bomo odhajali z njegovih predavanj: Nocoj je bil res en lep večer!

NOVA KNJIGA ZA PLANINSKO KNJIŽNICO

POT NA VRH SVETA

STIPE BOŽIČ

Te dni je Stipe Božič, vrhunski jugoslovanski alpinist, v svojem rojstnem Splitu v samozaložbi izdal knjigo »Pot na vrh sveta«, 240 strani debelo in z barvnimi fotografijami bogato ilustrirano delo, ki je nekakšna avtorjeva alpinistična biografija. Knjigo uvaja s poglavjem, čemu alpinisti (in seveda on z njimi) sploh plezajo, nato pa pripoveduje o svojem plezanju po nekaterih zase prelomnih stenah in vrhovih. Posebno poglavje kajpada poseveča Mount Everestu, gori, na kateri je bil kar dvakrat, druga poglavja pa med drugim svojemu Velebitu in Biokovu, Centralnim Alpam, Kavkazu in Lotseju v Himalaji, medtem ko so kar tri poglavja posvečena osemtisočaku Manasluju. — Knjiga je zdaj izšla v hrvaškem jeziku, ko bo dobil najprimernejšega tiskarja, pa jo namerava izdati še v slovenskem jeziku. Kogar zanima Božičev hrvaški izvirnik, ga lahko naroči na naslov: Stipe Božič, Gorska služba spasavanja, Tolstojeva 41, 58000 Split, ali p. p. 353, Split. Knjiga

stane 220 dinarjev. — Objavljamo odloemek iz te nove knjige za planinsko knjižnico v upanju, da bo delo našlo čim prijaznejši odmev pri čimveč bralcih. (Op. ur.)

GREMO NA LOTSE

Poletja po odpravah so mi bila nekako najtežja. Vsi so mrzlično, kot da bi odhajali za vedno, zapuščali svoja delovna mesta in hiteli na neskončno dolga poležavanja po razbeljenih plažah in ostrih skalah. Večina je zbirala gradivo za neskončne zgodbiice o litrih vina in vrstah rib, ki naj bi jih nabasali v debele trebuh. S tistimi, ki so tudi čez poletje ostali na delovnih mestih, je bilo še huje. Uturjali so me z neprestanim ponavljanjem istih vprašanj o tem, kako plezam, kaj je na vrhu in kako je kdo izgubil življenje. Pogosto sem samega sebe pomiloval ali pa se jezil, ker moram vse to prenašati. Voljo do vsega mi je jemalo, da sem moral najbližjim sodelavcem vedno znova pojasnjevati iste reči.